

TISZÁNTÚLI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET
KÖZGYŰJTEMÉNYEI

**ESZKÖZÖK ÉS FORRÁSOK
ÉRTÉKELÉSI SZABÁLYZATA**

1. sz. módosítással egységes szerkezetben

**DEBRECEN
2022.**

Egyházi intézmény megnevezése:

**Tiszántúli Református Egyházkerület
Közgyűjteményei
(továbbiakban: Intézmény)**

Egyházi intézmény alapítója és fenntartója:

**Tiszántúli Református Egyházkerület
4026 Debrecen, Kálvin tér 17.
Képviseli: Dr. Fekete Károly püspök és
Molnár János főgondnok**

Egyházi intézmény székhelye:

4026 Debrecen, Kálvin tér 16.

Az Intézmény telephelyei:

**4026 Debrecen, Fűvészkert u. 2.
4024 Debrecen, Kossuth u. 35.**

Az Intézmény képviselője:

**Dr. Győri János
közgyűjteményi igazgató**

Gazdálkodási forma:

**Bevett egyház elsődlegesen közfeladatot ellátó
belső egyházi jogi személye**

Könyvvizetés módja:

kettős

Adószáma:

19224365-4-09

Csoportos adószáma:

17782861-5-09

Közösségi adószáma:

HU17782861

KSH-száma:

19224365-9102-552-09

Tartalomjegyzék

I. ÁLTALÁNOS RÉSZ	4
I.1. A szabályzat elkészítésénél figyelembe vett jogszabályok.....	4
I.2. Az értékelési szabályzat célja	4
II. A BEKERÜLÉSI (BESZERZÉSI) ÉRTÉK FOGALMA, A BEKERÜLÉSI ÉRTÉK MEGHATÁROZÁSÁNAK IDŐPONTJA	5
II.1. A bekerülési érték meghatározása	5
II.2. A bekerülési érték meghatározásának időpontja	6
III. A NYILVÁNTARTÁSI ÉRTÉK VÁLTOZÁSA, BEKERÜLÉSI ÉRTÉK MEGHATÁROZÁSA	6
III.1. Ingatlan bontási költségének elszámolása	6
III.2. Értéknövelő tényezők a tárgyi eszköz bekerülési értékénél.....	6
III.3. Követelés fejében, csere útján, térítés nélkül átvett eszközök, többletként felvett eszközök bekerülési értéke	7
III.4. Az előállítási érték meghatározása	7
III.5. Értékcsökkenés, hasznos élettartam, maradványérték	8
III.6. Értékvesztés elszámolása.....	9
III.7. Devizás értékelés	10
IV. AZ EGYES MÉRLEGTÉTELEK ÉRTÉKELÉSE	12
IV.1. A mérlegben szereplő eszközök értékelése.....	12
IV.1.1 Befektetett eszközök értékelése	12
IV.1.1.1 Immateriális javak értékelése	12
IV.1.1.2 Tárgyi eszközök értékelése	12
IV. 1.1.3 Befektetett pénzügyi eszközök értékelése.....	13
IV. 1.2 Forgóeszközök értékelése	13
IV.1.2.1 Készletek értékelése	13
IV.1.2.1.1 Vásárolt készletek értékelése.....	13
IV.1.2.2 Követelések értékelése	13
IV.1.2.3 Értékpapírok értékelése.....	15
IV.1.2.4 Pénzeszközök értékelése	15
IV.2. A mérlegben szereplő források értékelése	15
IV.2.1 A saját tőke értékelése	16
IV.2.2 Kötelezettségek értékelése	16
V. HATÁLYBALÉPÉS	17

I. ÁLTALÁNOS RÉSZ

I.1. A szabályzat elkészítésénél figyelembe vett jogszabályok

- a) 2000. évi C. tv. a Számvitelről (Sztv.),
- b) 296/2013. (VII.29.) Korm. rendelet az egyházi jogi személyek beszámoló készítési és könyvvezetési kötelezettségeinek sajátosságairól,
- c) 2013. évi IV. tv. a Magyarországi Református Egyház gazdálkodásáról

I.2. Az értékelési szabályzat célja

Az értékelési szabályzat az eszközök és források értékelésére vonatkozó számvitel- politikai döntés gyakorlati végrehajtásának szabályozása, mely tartalmazza az eszközök és források évközi és év végi értékelésének technikáját, valamint a leltárba bekerülő értékek meghatározását.

Az értékelés az eszközök és a források értékének meghatározását jelenti, mely magában foglalja:

- a) egyrészt az egyszerűsített éves beszámoló mérlegében a mérleg fordulónapra vonatkozó eszköz- és forrásérték meghatározását,
- b) másrészt évközben az eszközök, források bekerülési értékének meghatározását, mellyel azok könyveinkben nyilvántartásba vételre kerülnek.

I.3. Az értékelési szabályzat tárgyi hatálya

- a) a beszerzési (bekerülési) érték meghatározása, nyilvántartása,
- b) a nyilvántartási érték változása (növekedés, csökkenés) lehetséges eseteinek, azok tartalmának meghatározása,
- c) az év végi értékelés módjának, módszereinek meghatározása,
- d) az állományból történő kivezetés feltételeinek előírása.

Az előző évi mérlegkészítésnél alkalmazott értékelési elvek csak akkor változtathatók meg, ha a változtatást előidéző tényezők tartósan – legalább egy éven túl – jelentkeznek és a változás állandónak, tartósnak minősül.

Az eszközöket és a forrásokat leltározással ellenőrizni, és egyedenként értékelni kell. Egyedenkénti értékelésnek minősül a különböző időpontokban beszerzett, előállított, általában csoportosan nyilvántartott, azonos paraméterekkel rendelkező eszközöknél az átlagos beszerzési (előállítási) áron, továbbá a FIFO módszerrel történő értékelés is.

FIFO módszer: az elsőként bevételezett eszköz elsőként kiadva; az elsőként megvásárolt (előállított) eszköz kerül először értékelésre (felhasználásra), következésképpen az időszak végén az eszközök között maradó tételek a legutóbb megvásárolt (előállított) tételek.

A mérleg tételek körültekintően elvégzett értékelése során, **figyelembe kell venni** minden olyan **értékcsökkenést, értékvesztést**, amely a mérleg fordulónapján meglévő eszközöket érinti, a mérlegkészítés időpontjáig ismertté vált.

II. A BEKERÜLÉSI (BESZERZÉSI) ÉRTÉK FOGALMA, A BEKERÜLÉSI ÉRTÉK MEGHATÁROZÁSÁNAK IDŐPONTJA

II.1. A bekerülési érték meghatározása

A beszerzési ár (beszerzési költség) az a ráfordítás, amely az eszköz megszerzése, létesítése, üzembe helyezése érdekében az üzembe helyezéssel, a raktárba történő beszállításáig felmerült, az eszközhöz egyedileg hozzákapcsolható tételek együttes összege.

A bekerülési (beszerzési) érték az engedményekkel csökkentett, felárakkal növelt vételárat, továbbá az eszköz beszerzésével, üzembe helyezésével, raktárba történt beszállításával kapcsolatban felmerült szállítási és rakodási, alapozási, szerelési, üzembe helyezési, közvetítői tevékenység ellenértékét, díjait (ezen tevékenységeknek saját vállalkozásban történt végzése esetén a közvetlen önköltség aktivált értékét), a bizományi díjat, a beszerzéshez kapcsolódó adókat és adójellegű tételeket, a vámterheket foglalja magában.

A bekerülési (beszerzési) érték részét képezi – az előző bekezdésben felsoroltakon túlmenően – az eszköz beszerzéséhez szorosan kapcsolódó:

- a) illeték (vagyonszerzés – ajándék, öröklés, adásvétel, csere után fizetendő – illeték),
- b) az előzetesen felszámított, de le nem vonható általános forgalmi adó,
- c) a jogszabályon alapuló hatósági igazgatási, szolgáltatási díj,
- d) az egyéb hatósági igazgatási, szolgáltatási eljárási díj (környezetvédelmi termékdíj, szakértői díj),
- e) az eszköz beszerzéséhez, előállításához közvetlenül kapcsolódóan igénybe vett hitel, kölcsön felvétele előtt fizetett – a hitel, a kölcsön feltételként előírt – bankgarancia díja,
- f) szerződésben meghatározott, a hitel igénybevétele miatt fizetett kezelési díj, folyósítási jutalék, a hitel igénybevételeig felszámított rendelkezésre tartási jutalék,
- g) szerződés közjegyzői hitelesítésének díja,
- h) az eszköz beszerzéséhez, előállításához közvetlenül kapcsolódóan igénybe vett hitel felvétele után az eszköz üzembe helyezéssel, raktárba történő beszállításáig terjedő időszakra elszámolt (időszakot terhelő) kamat;
- i) a beruházáshoz közvetlenül kapcsolódó – az eszköz üzembe helyezéssel terjedő időszakra elszámolt (időszakot terhelő) – biztosítási díj; továbbá
- j) a beruházás tervezés, a beruházás előkészítés, a beruházás lebonyolítás, az új technológia elsajátítás (a betanítás) díjai, közvetlen költségei;
- k) a tárgyi eszköz biztonságos üzemeltetéséhez, rendeltetésszerű használatához szükséges – és a tárgyi eszköz beszerzésével egy időben vagy annak üzembe helyezéséig beszerzett – tartozékok, tartalék alkatrészek beszerzési értéke.

A bekerülési (beszerzési) értéknek nem része a levonható előzetesen felszámított általános forgalmi adó, továbbá az általános forgalmi adóról szóló törvény szerint ellenérték arányában megosztott előzetesen felszámított általános forgalmi adó le nem vonható hányada. A beruházáshoz kapcsolódó, véglegesen kapott támogatás összege nem csökkenti az eszköz bekerülési (beszerzési) értékét.

II.2. A bekerülési érték meghatározásának időpontja

A bekerülési (beszerzési) érték részét képező tételeket a felmerüléskor, a gazdasági esemény megtörténtekor (legkésőbb az üzembe helyezéskor) kell számításba venni a számlázott, a kivetett összegben.

Amennyiben az üzembe helyezésig, a raktárba történő beszállításig a számla, a megfelelő bizonylat nem érkezett meg, a fizetendő összeget az illetékes hatóság nem állapította meg, akkor az adott eszköz értékét a rendelkezésre álló dokumentumok (szerződés, piaci információ, jogszabályi előírás) alapján kell meghatározni.

Az így meghatározott érték és a ténylegesen számlázott vagy később módosított fizetendő összeg közötti különbözettel a beszerzési értéket a végleges bizonylatok kézhezvétele időpontjában akkor kell módosítani, ha a különbözet összege az adott eszköz értékét jelentősen módosítja.

Amennyiben a különbözet összege nem jelentős, az adott eszköz bekerülési (beszerzési) értéke az analitikus nyilvántartásban nem kerül módosításra, annak összegét a végleges bizonylatok kézhezvétele időpontjában egyéb ráfordításként, illetve egyéb bevételként kell elszámolni.

III. A NYILVÁNTARTÁSI ÉRTÉK VÁLTOZÁSA, BEKERÜLÉSI ÉRTÉK MEGHATÁROZÁSA

III.1. Ingatlan bontási költségének elszámolása

Építési telek (földterület) és rajta lévő épület, építmény egyidejű beszerzése esetén, amennyiben az épületet, építményt rendeltetésszerűen nem veszik használatba – az épület, építmény rendeltetésszerűen nem hasznosítható –, akkor az épület, építmény beszerzési, bontási költségeit, továbbá a vásárolt teleknek építkezésre alkalmassá tétele érdekében végzett munkák költségeit, ráfordításait a telek (a földterület) értékét növelő beszerzési költségként kell elszámolni a telek (a földterület) bontás utáni (az üres telek) piaci értékének megfelelő összegig; az ezt meghaladó költségeket, ráfordításokat a megvalósuló új beruházás (az épület, az építmény) bekerülési (beszerzési) értékeként kell figyelembe venni. Egy adott beruházás miatt lebontott és újraépített épület, építmény bontásának költségeit az adott beruházás bekerülési (beszerzési) értékébe be kell számítani.

III.2. Értéknövelő tényezők a tárgyi eszköz bekerülési értékénél

A meglevő tárgyi eszköz

- a) bővítésével,
- b) rendeltetésének megváltoztatásával,
- c) átalakításával,
- d) élettartamának növelésével összefüggő munka,

- e) továbbá az elhasználódott tárgyi eszköz eredeti állaga (kapacitása, pontossága) helyreállítását szolgáló felújítási munka ellenértékét (saját vállalkozásban történt megvalósítása esetén a közvetlen önköltség aktivált értékét is),
- f) használati értékét növelő munkafolyamatok, illetve megmunkálás ellenértékét jelentő bér munkadíj,

- g) ingatlan beszerzése esetén az ingatlan értékébe – szerződés alapján – beszámított, korábban a bérleti jog megvásárlása címén fizetett, bérleti jogként kimutatott (még le nem írt) összeg.

III.3. Követelés fejében, csere útján, térítés nélkül átvett eszközök, többletként felvett eszközök bekerülési értéke

Követelés fejében átvett eszköz bekerülési (beszerzési) értéke megegyezik a kiváltott követelés összegével.

Csere útján beszerzett eszköz bekerülési (beszerzési) értéke az eszköz csereszerződés szerinti értéke, a cserébe adott eszköz eladási ára.

A térítés nélkül (a visszaadási kötelezettség nélkül) **átvett eszköz** illetve az **ajándékként, hagyatékként kapott eszköz** bekerülési (beszerzési) értéke – ha jogszabály eltérően nem rendelkezik – az eszköznek az állományba vétel időpontjában ismert piaci értéke.

A **többletként fellelt** (nem adminisztrációs hibából származó többletet) **eszközt** a Sztv. szerinti piaci értéken kell értékelni. Az értékeléshez igénybe vehető külső szakértő, vagy belső műszaki szakember, az értékelés eredményét, a többletként fellelt eszköz megállapított aktuális piaci értékét írásban kell rögzíteni, az értékelést végző aláírásával ellátva.

Piaci értéként figyelembe lehet venni:

- a) a rendelkezésre álló árajánlatokat, katalógus árakat,
- b) új eszköz beszerzésekor a számla szerinti árat,
- c) az árutözsde bevezetett készletek tőzsdei árait.

III.4. Az előállítási érték meghatározása

Az eszköz bekerülési (előállítási) értékének részét képezik azok a költségek, amelyek

- a) az eszköz (termék) előállítása során közvetlenül felmerültek,
- b) az előállítással bizonyíthatóan szoros kapcsolatban voltak,
- c) továbbá az eszközre (termékre) megfelelő mutatók, jellemzők segítségével elszámolhatók (együttesen: közvetlen önköltség).

Az eszközértékelés alapjául szolgáló közvetlen önköltség nem tartalmazza az értékesítési költségeket és az előállítással közvetlen kapcsolatba nem hozható igazgatási és egyéb általános költségeket.

Nem kell önköltség számítási szabályzatot készítenie:

- a) az egyszerűsített beszámolót készítő,
- b) az egyszerűsített éves beszámolót készítő,
- c) a fenti bekezdésben meghatározott értékhatárt el nem érő gazdálkodónak.

Az Intézmény önköltség számítási szabályzat elkészítésére nem kötelezett.

III.5. Értécsökkenés, hasznos élettartam, maradványérték

A Sztv. szerint a gazdálkodó szervezet saját körülményeit figyelembe véve határozhatja meg az immateriális javak és a tárgyi eszközök elhasználódási idejét, így a várható maradványértékkel csökkentett bekerülési (beszerzési, előállítási) érték és a hasznos élettartam függvényében az évenként elszámolható értécsökkenés összegét, a választott számítási módszer alkalmazásával. Az így meghatározott összeg a terv szerinti értécsökkenés.

A **hasznos élettartam** az az időszak, amely alatt az amortizálható eszköz időarányosan az eredmény terhére elszámolható.

Maradvány érték az az érték, melyet a rendeltetésszerű használat mellett a hasznos élettartam végén az eszköz, mint piaci értéket képvisel.

Az **Intézmény** számviteli politikájában azt rögzíti, hogy a 100 ezer Ft feletti (amortizálható) eszközök esetében a hasznos élettartam végén az eszközök várhatóan realizálható értéke nem jelentős, azaz a maradvány értéket nulla forintban állapítja meg. Az eszköz maradványértéke akkor nem jelentős összegű, ha annak összege nem haladja meg az eszköz bekerülési értékének 10%-át, illetve a 100 ezer Ft összeget.

Terv szerinti értécsökkenés

Az immateriális javak, tárgyi eszközök bekerülési értékének felosztása azokra az évekre történik, amelyekben az eszközöket várhatóan használni fogják (0 Ft maradvány értékkel számolva).

A terv szerinti értécsökkenés elszámolása időarányosan történik, az eszköz üzembe helyezésének napjától a tervezett, használatból történő kivonás napjáig. Amennyiben az eszköz továbbra is használatban marad, az analitikus nyilvántartásban a későbbiekben 0 Ft értékkel szerepel.

A **100 ezer Ft alatti**, éven túl elhasználódó, kis értékű tárgyi eszközök értékét a használatba vételkor egy összegben, értécsökkenési leírásként számolja el az Intézmény. Ezek az eszközök a rendeltetésszerű használat ideje alatt az analitikus nyilvántartásban szereplő, leltározás alá vont eszközök.

A terv szerinti értécsökkenés elszámolásánál az Intézmény a **lineáris leírási módszert** alkalmazza, az értécsökkenés elszámolása a tárgyi eszköz analitikus nyilvántartásban illetve innen automatikus feladással a főkönyvi rendszerben, negyedévenként történik.

Az Intézmény az eszközök várható használati idejének, maradványértékének, valamint a Társasági és osztalékadóról szóló 1996. évi LXXXI. törvény 2. sz. mellékletének figyelembe vételével alakította ki az alkalmazandó **leírási kulcsokat** az alábbiak szerint:

a) vagyoni értékű jogok	16%,
b) szellemi termékek	33%,
c) egyéb immateriális javak	20%,
d) épületek	2%,
e) építmények	3%,
f) számítás- és ügyviteli-technikai eszközök	33%,

g) gépek, berendezések, felszerelések	14,5%,
h) idegen ingatlanon végzett beruházás	6%,
i) járművek	20%.

Terv szerinti értékcsökkenés elszámolásának tilalma

Nem számolható el terv szerinti értékcsökkenés:

- a földterület, a telek bekerülési (beszerzési) értéke után,
- az üzembe nem helyezett beruházásnál,
- a tárgyi eszközök speciális körébe tartozó képzőművészeti alkotások és az antik bútorok után, mivel az Intézmény ez esetben úgy ítéli meg, hogy a tárgyi eszközök a használatlaltal és az idő múlásával nem veszítenek értékükből,
- a már teljesen leírt, a tervezett maradványértéket elért tárgyi eszközöknél.

Terven felüli értékcsökkenés elszámolása

Kötelező a terven felüli értékcsökkenés elszámolása abban az esetben, ha a használatban lévő immateriális javak, tárgyi eszközök feleslegessé váltak, hiányoznak, megsemmisültek, illetve a vagyoni értékű jog csak korlátozottan vagy egyáltalán nem érvényesíthető.

A terven felüli értékcsökkenés elszámolása az eszköznyilvántartásból történő kivezetés napján történik, az aktuális bekerülési érték és a kivezetés napjáig elszámolt terv szerinti értékcsökkenés figyelembe vételével. **Nem számolható el terven felüli értékcsökkenés** a már teljesen leírt tárgyi eszközöknél.

III.6. Értékvesztés elszámolása

A Sztv. kötelezően előírja az értékvesztés elszámolását egyes eszközfajtáknál abban az esetben, ha azok piaci értéke (megítélése) alacsonyabb a mérlegkészítés időpontjában, mint a nyilvántartás szerinti érték.

Értékvesztést kell elszámolni:

- a vásárolt készleteknél,
- a hitelviszonyt megtestesítő, egy évnél hosszabb lejáratú értékpapíroknál,
- mérlegforduló napon fennálló, a mérlegkészítés időpontjáig pénzügyileg nem rendezett éven túli követeléseknél.

Vásárolt és a saját előállítású készletek

Az Intézmény tevékenységeinek végzéséhez nem kapcsolódik jelentős mennyiségű, értékű anyagfelhasználás. Az Intézménynél saját előállítású készlet nincs.

Az Intézmény, gazdálkodását tekintve egyházi szervezetként saját döntése alapján évközben a készletmozgásokat a főkönyvben nem rögzít, év végén leltározással állapítja meg a készletek állományát.

Mérlegforduló napon fennálló, a mérlegkészítés időpontjáig pénzügyileg nem rendezett követelések

A követelések azok a különféle szállítási, vállalkozási, szolgáltatási és egyéb szerződésekből jogszerűen eredő, pénzfórmában kifejezett fizetési igények, amelyek a másik fél által elismert termékértékesítéshez, szolgáltatás teljesítéséhez, kölcsönnyújtáshoz, előlegfizetéshez kapcsolódnak.

A **vevő, az adós minősítése** alapján az üzleti (naptári) év mérleg fordulónapján fennálló és a mérlegkészítés időpontjáig pénzügyileg nem rendezett követelésnél értékvesztést kell elszámolni – a mérlegkészítés időpontjában rendelkezésre álló információk alapján – a követelés könyv szerinti értéke és a követelés várhatóan megtérülő összege közötti – veszteségjellegű – különbözet összegében, ha ez a különbözet tartósan mutatkozik és jelentős összegű.

Amennyiben a vevő, az adós minősítése alapján a követelés várhatóan megtérülő összege jelentősen meghaladja a követelés könyv szerinti értékét, a különbözettel a korábban elszámolt értékvesztést visszairással csökkenteni kell. Az értékvesztés visszairásával a követelés könyv szerinti értéke nem haladhatja meg a nyilvántartásba vételi értékét.

A vevők, adósok esetében jelentős értékhatárnak tekinthető, ha a könyv szerinti érték és a követelés várható megtérülésének összege közötti különbözet meghaladja a 200 000 Ft összeget.

III.7. Devizás értékelés

A Sztv. tartalmazza a külföldi pénzürtékre szóló eszközök és kötelezettségek értékelésének szabályait. Ezek az Intézménynél a következő területeket érintik:

- a) valutapénztárba bekerülő valutakészletet,
- b) külföldi pénzürtékre szóló követelést,
- c) külföldi pénzürtékre szóló kötelezettséget.

Az értékelés során egyértelműen szét kell választani, hogy az adott tétel évközi vagy év végi értékeléséről van-e szó, az eltérő rendelkezések miatt. Ezeket az adott számlaszámokon belül külön tartja nyilván az Intézmény.

Bekerülési érték meghatározása

Az üzleti év folyamán a valuta-, devizaértékelést – valamennyi, a fentiekben tárgyalt tétel esetén – a bekerülés napján, illetve a szerződés szerinti teljesítés napján, a számviteli politikában rögzített árfolyamon (MNB közép árfolyamon) számítja forintra az Intézmény. Egy adott napon a külföldi pénznemben kifejezett gazdasági események ugyanazon az árfolyamon kerülnek a könyvekben rögzítésre (forintosításra).

A törvényi előírásnak megfelelően az Intézmény a **forintért vásárolt valuta** illetve **deviza** esetében a ténylegesen fizetett forint érték alapján határozza meg a nyilvántartási árfolyamot, azaz a deviza- vagy valutaügyletet lebonyolító hitelintézet által alkalmazott eladási árfolyamon történik az értékelés.

A **valuta, deviza forintra történő beváltásakor** a ténylegesen kapott forintérték kerül a könyvekbe, a valutát illetve a devizát pedig a könyv szerinti értékén (árfolyamon) kell a könyvekből kivezetni, elszámolva az árfolyam-különbözetet. A két árfolyam közötti különbség – előjelének megfelelően – a pénzügyi műveletek egyéb bevételei/ráfordításai között kerül elszámolásra.

Külföldi pénzürtékre szóló követelés és kötelezettség pénzügyi rendezésekor az előzőek szerint kiszámított könyv szerinti forintérték és a pénzügyi realizáláskor ténylegesen kapott, illetve fizetett

forintérték közötti árfolyam különbséget összegét a pénzügyi műveletek egyéb bevételei, illetve egyéb ráfordításai között mutatja ki az Intézmény.

Egyik devizának, valutának másik devizára, valutára történő átváltása során az átváltás a napi, választott árfolyamon kerül elszámolásra, tehát árfolyam-különbözet keletkezik, és realizált eredményhatás kerül kimutatásra. A beváltott deviza, valuta a könyvszerinti értékén kerül kivezetésre, a beváltás során kapott deviza, valuta a bekerülés napján érvényes választott árfolyamon kerül elszámolásra. A két árfolyam közötti különbség – előjelének megfelelően – a pénzügyi műveletek egyéb bevételei/ráfordításai között kerül elszámolásra.

Külföldi pénzügyi értékre szóló követeléshez kapcsolódóan **árfolyamnyereség akkor keletkezik**, ha a pénzügyi teljesítéskor az Intézmény által választott átszámítási módszerrel meghatározott árfolyam magasabb (a forint árfolyama az adott devizához viszonyítva csökkent), mint a teljesítéskor, számlázáskor érvényes árfolyam.

Külföldi pénzügyi értékre szóló követeléshez kapcsolódóan **árfolyamvesztés akkor realizálódhat**, ha a pénzügyi teljesítéskor a deviza árfolyama kevesebb, mint a teljesítéskor, számlázáskor alkalmazott árfolyam.

A külföldi pénznemben kifejezett kötelezettség (pl. külföldi szállító) kiegyenlítésére felhasznált valuta, deviza esetén a pénzeszközök felhasználása könyv szerinti árfolyamon történik (FIFO módszer alkalmazásával), mivel a külföldi pénznemben kifejezett kötelezettség a számviteli politikában rögzített, a teljesítés napjára vonatkozó választott árfolyamon került értékelésre a könyvekbe való felvételkor.

A kivezetéskor a legutolsó mérlegfordulónapra vonatkozó, átértékelt értéken szerepel a könyvekben a kötelezettség, az árfolyamváltozások miatt szükségszerűen árfolyam-különbözet keletkezik.

Év végi, mérleg fordulónapi értékelés

A mérlegben a devizás eszközöket és devizás kötelezettségeket, követeléseket az üzleti év mérleg fordulónapjára vonatkozó, a számviteli politikában rögzített, választott devizaárfolyamon mutatja ki a gazdálkodó szervezet. Az év végi értékelésből adódó árfolyam-különbözetet össze kell vonni, egyenlegében kell kezelni.

Az év végi árfolyam-különbözet minden esetben elszámolásra kerül.

Ha az értékelésből adódó eltérés

- a) **vesztés**, a 8. számlaosztályban a Pénzügyi műveletek egyéb ráfordításaiként kell elszámolni, így az év végi értékelésből adódó összevont árfolyamvesztés az adott üzleti év eredményét csökkenti;
- b) **nyereség**, a 9. számlaosztályban a Pénzügyi műveletek egyéb bevételeiként kell elszámolni, így az év végi értékelésből adódó összevont árfolyamnyereség az adott üzleti év eredményét növeli.

A devizás árfolyam-különbözetek elszámolását megelőzően a devizás, valuta eszközök, kötelezettségek, követelések fordulónapi értékelésénél figyelembe kell venni a minősítéseket, ezért először a minősítési feladatokat kell végrehajtani és elszámolni.

Ezek a következők:

- a) értékvesztés,
- b) értékvesztés visszairása, és végül
- c) devizás árfolyam-különbözet elszámolása.

A fenti sorrend azt is jelenti, hogy az egyes minősítéseket meg kell határozni devizában, majd a devizás értékeket kell az általános szabályok szerint átszámítani forintra. A fordulónapi értékelésből adódó árfolyam-különbözetek csak ezután határozhatók meg.

A valuta- és devizakészlet nyilvántartási módozata

A Sztv. előírásaira figyelemmel az Intézmény a FIFO módszert alkalmazza.

Közösségen belüli kereskedelmi kapcsolatok

A számviteli törvény területi hatálya a Magyar Köztársaság területére terjed ki. Ezért a számviteli elszámolások terén a Közösségen belüli termékértékesítés exportértékesítésnek, míg a Közösségen belüli termékbeszerzés importbeszerzésnek minősül.

IV. AZ EGYES MÉRLEGTÉTELEK ÉRTÉKELÉSE

IV.1. A mérlegben szereplő eszközök értékelése

IV.1.1 Befektetett eszközök értékelése

IV.1.1.1 Immateriális javak értékelése

Az **immateriális javakat** bekerülési értéken, illetve a bekerülési értéknek az elszámolt terv szerinti és terven felüli értékcsökkenési leírással csökkentett, a terven felüli értékcsökkenési leírás visszaírt összegével növelt, könyv szerinti értékén kell kimutatni.

Az **immateriális javakra adott előleget** az átutalt, fizetett, a le nem vonható előzetesen felszámított általános forgalmi adót tartalmazó összegben, illetve a már elszámolt értékvesztéssel csökkentett, az értékvesztés visszaírt összegével növelt könyv szerinti értékén kell kimutatni.

IV.1.1.2 Tárgyi eszközök értékelése

A **tárgyi eszközöket**, beruházásokat, felújításokat a bekerülési (beszerzési, előállítási) értéken – az elszámolt terv szerinti és terven felüli értékcsökkenéssel csökkentett, a terven felüli értékcsökkenés visszaírt összegével növelt – könyvszerinti értéken kell kimutatni.

A **beruházásra adott előleget** az átutalt, fizetett, a le nem vonható előzetesen felszámított általános forgalmi adót tartalmazó összegben – illetve a már elszámolt értékvesztéssel csökkentett, az értékvesztés visszaírt összegével növelt – könyv szerinti értékén kell kimutatni.

Nem számolható el terv szerinti illetve terven felüli értékcsökkenés a már teljesen leírt tárgyi eszköznél. Továbbá nem számolható el terv szerinti értékcsökkenés a tervezett maradványértéket elért tárgyi eszköznél sem.

IV. 1.1.3 Befektetett pénzügyi eszközök értékelése

Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírt, függetlenül attól, hogy az a forgóeszközök illetve a befektetett pénzügyi eszközök között szerepel bekerülési értéken – illetve a már elszámolt értékvesztéssel csökkentett, az értékvesztés visszaírt összegével növelt – könyv szerinti értéken kell kimutatni.

IV. 1.2 Forgóeszközök értékelése

IV.1.2.1 Készletek értékelése

A **készletek** a tevékenységet közvetlenül vagy közvetve szolgáló olyan eszközök, amelyek rendszerint egyetlen tevékenységi folyamatban vesznek részt és a tevékenység folyamán eredeti megjelenési alakjukat elvesztik, illetve a tevékenység során változatlan állapotban maradnak.

A mérlegben a készleteket bekerülési (beszerzési, előállítási) értéken, illetve a már elszámolt értékvesztéssel csökkentett, az értékvesztés visszaírt összegével növelt könyv szerinti értéken kell kimutatni.

A **készletre adott előleget** az átutalt, kifizetett, a le nem vonható előzetesen felszámított forgalmi adót tartalmazó összegben kell kimutatni.

IV.1.2.1.1 Vásárolt készletek értékelése

Az Intézmény a **készleteiről** a főkönyvhöz kapcsolódó folyamatos analitikus nyilvántartást nem vezet, évközben a főkönyvben könyvelés nem történik.

A főkönyvbe a készletérték az év végi leltározás alapján kerül be, ebben az esetben a december 31-re érvényes átlagáron történik a készlet értékelése.

IV.1.2.2 Követelések értékelése

Követelések azok a különféle szállítási, vállalkozási, szolgáltatási és egyéb szerződésekből jogszerűen eredő, pénzfórmában kifejezett fizetési igények, amelyek az Intézmény által már teljesített, a másik fél által elfogadott, elismert termékértékesítéshez, szolgáltatás nyújtásához, kölcsönnyújtáshoz, előlegfizetéshez kapcsolódnak.

Követelések között kell kimutatni:

- a) követelések áruszállításból és szolgáltatásból (vevők),
- b) adott előlegek, kölcsönök,
- c) egyéb követelések.

A követeléseket – ideértve a hitelintézetekkel, a pénzügyi vállalkozásokkal szembeni követeléseket, a pénzeszközöket, a kölcsönként, az előlegként adott összegeket is –, függetlenül attól, hogy azok a forgóeszközök, illetve a befektetett eszközök között szerepelnek, az elfogadott, az elismert összegben, illetve a már elszámolt értékvesztéssel csökkentett, az értékvesztés visszaírt összegével növelt, könyv szerinti értéken kell kimutatni.

Elismertnek azt a követelést kell tekinteni, amelynek teljesítésével kapcsolatban a partner (adós):

- a) sem mennyiségi, sem minőségi kifogással nem élt,
- b) a tartozás összegét nem kifogásolta,
- c) a teljesítés elfogadásáról szóló nyilatkozatot elismerte, az átvételt igazoló okmányokat aláírta;
- d) valamint a számlázott, de még pénzügyileg nem rendezett, nem kifogásolt követelést.

Behajthatatlanná vált követelést nem lehet a mérlegben szerepeltetni. Ha a behajtásra tett kísérlet eredménytelen, akkor a követelést le kell írni hitelezési veszteségként.

Behajthatatlan a követelés a számviteli szabályok figyelembevételével:

- a) amennyiben az adós ellen a végrehajtás során nincs fedezet, vagy a talált fedezet a követelést csak részben fedezi, ha a végrehajtás közvetlenül nem vezetett eredményre és a végrehajtást szüneteltetik, a nemleges foglalási jegyzőkönyv alapján a behajthatatlanság vélelmezhető,
- b) amelyet a hitelező a csődeljárás, a felszámolási eljárás során egyezségi megállapodás keretében elengedett,
- c) amennyiben a felszámoló által adott írásbeli igazolás (nyilatkozat) szerint nincs fedezet,
- d) amelyre a felszámolás, adósságrendezési eljárás befejezésekor a vagyonfelosztási javaslat szerinti értékben átvett eszköz nem nyújt fedezetet,
- e) amelynél a fizetési meghagyásos eljárással, a végrehajtással kapcsolatos költségek nincsenek arányban a követelés várhatóan behajtható összegével, eredményesen nem lehet behajtani,
- f) amelynél az adós nem lelhető fel, mert az adott címen nem található, és felkutatása „igazoltnak” nem járt eredménnyel,
- g) amelyet bíróság előtt érvényesíteni nem lehet,
- h) amely a hatályos jogszabályok alapján elévült.

A fenntartó Tiszántúli Református Egyházkerület Gazdasági Hivatala rendszeresen ellenőrzi a pénzügyileg rendezetlen követeléseket, évközben legalább két alkalommal, fizetési felszólítást küld az adósoknak. Amennyiben kétszeri fizetési felszólítás után az adós a kötelezettségét nem rendezi, vagy a fizetési felszólítást nem veszi át, a behajtást további intézkedésre át kell adni az Egyházkerület jogtanácsosának.

A jogtanácsos ügyvédi felszólítás eredménytelenségét követően fizetési meghagyást, majd végrehajtást kezdeményez a követelés behajtása érdekében. A végrehajtás sikertelensége illetve felfüggesztése után egy éven belül meg kell ismételni a végrehajtás kérését, amennyiben az eljárás ismételten nem jár eredménnyel, a követelést behajthatatlannak lehet minősíteni. Ez esetben a behajthatatlan követelést legkésőbb a mérlegkészítés előtt ki kell vezetni és egyéb ráfordításként kell elszámolni.

A leírt behajthatatlan követelés esetleg későbbiekben megtérülő összegét egyéb bevételként kell elszámolni.

A mérlegkészítést megelőzően a megtett intézkedések illetve a rendelkezésre álló dokumentumok alapján minősíteni kell a követeléseket.

A külföldi pénzügyi értékre szóló követelést a bekerülés napjára, illetve a szerződés szerinti teljesítés napjára vonatkozó devizaárfolyamon átszámított forintértéken kell a könyvviteli nyilvántartásba felvenni. A

mérlegben a külföldi pénzürtékre szóló követelést az üzleti év mérlegforduló napjára vonatkozó devizaárfolyamon átszámított forintértéken kell kimutatni minden esetben.

A mérlegben a követelést a könyv szerinti értéken addig kell kimutatni amíg:

- a) azt pénzügyileg nem rendezték, vagy
- b) egyéb módon, a Polgári Törvénykönyv szerinti beszámítással, eszközátadással nem rendezték,
- c) amíg azt el nem engedték, vagy
- d) behajthatatlan követelésként le nem írták.

A követelések utáni értékvesztés elszámolására és annak visszairására vonatkozó szabályokat a szabályzat III/6. pontja tartalmazza.

IV.1.2.3 Értékpapírok értékelése

Az **értékpapírok** között az egy évnél rövidebb idejű, forgatási céllal vásárolt értékpapírok vételi értékét kell kimutatni. Az Intézmény csak államilag garantált biztonságos értékpapírt, állampapírt vásárolhat.

A **hitelviszonyt megtestesítő, éven belüli illetve egyéves lejáratú értékpapír** beszerzési értéken értékelhető mindaddig, amíg a kibocsátó a lejáratkor, a beváltáskor várhatóan a névértéket és a felhalmozott kamatot megfizeti. A hitelviszonyt megtestesítő értékpapír bekerülési értéke nem tartalmazhatja a vételár részét képező kamatot.

Az értékvesztés elszámolására és visszairására vonatkozó szabályokat a szabályzat III/6. pontja tartalmazza.

IV.1.2.4 Pénzeszközök értékelése

A **pénzeszközök** a bankszámlán lévő, bankkal szemben fennálló pénzköveteléseket, a bankbetétek értékét, továbbá a mérleg fordulónapján a pénztárban fellelhető készpénz állományát foglalják magukban.

A mérlegben a pénztár értékeként az üzleti év mérlegforduló napján a pénztárban lévő forintpénzkészlet értékét, a valutakészlet átszámított forintértékét, az elektronikus pénzeszközök értékét leltárral alátámasztva kell kimutatni.

A mérlegben a bankbetétek értékeként az üzleti év mérlegforduló napján, a számlavezető hitelintézetnél elhelyezett forintbetét bankkivonattal egyező értékét kell kimutatni.

A mérlegben a valutapénztárban lévő valutakészletet minden esetben az üzleti év mérlegforduló napjára vonatkozó árfolyamon átszámított forintértéken kell kimutatni. Az értékelésre vonatkozó részletszabályokat a szabályzat III/7. pontja tartalmazza.

IV.2. A mérlegben szereplő források értékelése

A mérlegben forrásként a saját tőkét és a kötelezettségeket kell szerepeltetni. Az Intézmény céltartalékot nem képez, az időbeli elhatárolás módszerét – élve az egyházi jogi személyek beszámoló készítési és

könyvvézetési kötelezettségeinek sajátosságairól szóló 296/2013. (VII.29.) Korm. rendeletben foglalt lehetőséggel - nem alkalmazza.

A saját tőkét, a kötelezettségeket a mérlegben könyv szerinti értéken kell kimutatni.

IV.2.1 A saját tőke értékelése

A 296/2013 (VII.29.) Korm. rendelet szerint az egyszerűsített éves beszámolót készítő egyházi jogi személyek saját tőkéje indulótőkéből (jegyzett tőke), tőkeváltozásból, értékelési tartalékból és tárgyévi eredményből tevődik össze.

Saját tőkeként csak olyan tőkerészt szabad kimutatni, amelyet az alapító bocsátott az Intézmény rendelkezésére, vagy amely az adózott eredményből képződött.

A saját tőke elemeit könyv szerinti értéken kell kimutatni.

IV.2.2 Kötelezettségek értékelése

A kötelezettségek a szállítási, vállalkozási, szolgáltatási és egyéb szerződésből eredő pénzürtékben kifejezett elismert tartozások.

- a) Az áruszállításból, a szolgáltatás teljesítéséből származó, le nem vonható általános forgalmi adót is tartalmazó, forintban teljesítendő kötelezettséget az elismert, számlázott összegben;
- b) devizában teljesítendő kötelezettséget – kivéve, ha az ellenérték kiegyenlítése exportáruval történik –, az elismert, számlázott devizaösszegnek a forintra átszámított összegében

kell a mérlegben kimutatni mindaddig, amíg azt pénzeszközzel, váltóval, eszközátadással, a Polgári Törvénykönyv szerinti beszámítással ki nem egyenlítették, rendkívüli, illetve halasztott bevételként el nem számolták.

A **forintban felvett hitelt, kölcsönt** a ténylegesen folyósított, illetve a törlesztésekkel csökkentett összegben kell a mérlegben kimutatni.

A **külföldi pénzürtékre szóló kötelezettséget** a bekerülés napjára, illetve a szerződés szerinti teljesítés napjára vonatkozó devizaárfolyamon átszámított forintértéken kell a könyvviteli nyilvántartásba felvenni. A mérlegben a külföldi pénzürtékre szóló kötelezettséget az üzleti év mérlegforduló napjára vonatkozó devizaárfolyamon átszámított forintértéken kell kimutatni.

A devizás értékelés szabályait a szabályzat III/7. pontja részletezi.

V. HATÁLYBALÉPÉS

Jelen szabályzat 2022. január 1-től lép hatályba.

Debrecen, 2022. január 3.

A fenntartó Tiszántúli Református Egyházkerület részéről jóváhagyom:

Debrecen, 2022. január 3.

Dr. Fekete Károly püspök

Molnár János főgondnok

